

Wi Carl medh Gudz nåde, Sweriges Rijkets vthkorade konung och arffurste, hertigh ...

SOT // Ligg. Fol. / Kungl. förordningar / Exemplar A

Tillkomstår 1604

Digitaliserad år 2016

National Library of Sweden

Karl medh Gudz nåde / Sweriges Rijkes vthförade
 Konung och Arffurste / Hertigh til Sudermanneland / Närke och Wermeland / *et cetera*. Til

biude eder Dannemån alle som byggie och boo vthi
 medh Gudh tilförende / Och twisfe intet at eder nogsampt är wetherligit / At then störste tunge som menige Almoge oppå ligger / är thenne medh the otalige Skiuz
 färder och Gåstninger / hwilket sigh fast högre belöper om åhret hwar thet räknas skulle / än som eder åhrlige skatt och vthstylder. Thersfore hafue wij oppå
 thenne öfuerståndne och håldne Rijzdagh medh menige Rijksens Ständer så samtyckt och beslutet / på thet at sådan tunge måtte affskaffet och vnderfäterne thersfore
 lijfede warda / Danseedt ther om hafwer tilförende många Ordningar warit giorde / Så hafwer thet doch likwål intet kunnet hafwe något bestånd / Orsaken är thet
 at alle the som hafwe färdes och reest omkring i Landet / the hafwe skuttit sigh allene ther opå / at the hafwe warit vthsende vthi wåre och Rijksens wårf och årer der /
 doch icke thes mindre hafwer iwo tungen alt hängt vnderfäterne öfwer hufundet. Hwarfore hafwe wij nu som förbemålt är / på thenne Rijzdagh giordt een så
 dan Ordning som efterföljer / at ingen thet ware sigh hwem han helst ware kan / som stüter sigh opå oss / skal blifwe här efter befördret medh mindre han strax be
 taler för sigh. Befale edher trogne vnderfäter förthen skuld samptligen och synnerligen / Sålom och i synderheet strängeligen förbiude Fougder / Ländz och Fier
 dingmån / at the efter thette brefs Dato ingen skole omleggie til nigen Bonde / thet ware sigh hwem thet helst ware kan / antingen til Maat / Dll eller Skiuzhester /
 medh mindre han för sigh betaler efter thenne Ordning / Nembligen för en häst som then wågfarende han leiger em Sommer tijdh / skal han gifue för hwar Rijs
 een öre / thet han och leiges om Winteren / skal gifwes för hwar Rijs halfannan öre / Men om Hösten och Wåren skal the gifwes för hwar Rijs två öre för hä
 sten / Och för een Måltijdh maat skole the ifrån thette Mandas Dato och in til Bartholomei tijdh gifwe tre öre / sedhan skal sätties efter som Gudh gifwer Åhrss
 wårten til / doch skal fyre gånger om åhret sätties köp på Måltijden / efter som Spannemaalen kan stige op och dyrkes til / eller och köpet kan lindres / på thet at hwar
 ken there / anten Gåstgifweren eller och then wågfarende skal hafwe sigh thet öfwer at beklage. I Skärriegårderne skal så hällas / at när een Person kommer ale
 lene och willeige båt / då skal han gifwe för hwar Rijs tre öre som han blifwer för / Men äre ther flere vthi båten / och the alle på en wågh wele ware förslode / då
 skal hwar Person gifwe för sigh för Rijsen halfannan öre / om ther äre flere än två. The fremmende som reese eller och then som wil hafwe bättre pyntet / än som
 Gåstgifweren / Ländzmannen eller Bønderne kunne hafwe råd til at köpe / och elliest wil köpe af them anten Får / Lamb / Gås / Höns / eller hwadh thet sedhan ware
 kan / han betale efter som the kunne förlijkes både om kossen så wål som häst och båt / efter som Norköpingz Beslut innehåller. Och skole alle the som reese / was
 re förpligtede at drage til Gåstgifweren / och thet om befördring til Maat / Dll och häster sökie. Fougderne skole ware föränderte hwar i sitt Fougderij at för
 ordne Gåstgifwere / så at then wågfarende för skåål och liike kan komme fram / Och om Gåstgifwere så många icke kan befordre som kunne til gårdz komme / då
 skal Ländzmannen them wedertage / och medh häster / Maat och Dll för skåål och liike försörje åfwen som Gåstgifwere. Komme och flere än Gåstgifwere och
 Ländzman kunne søte och befordre / då skal Ländzmannen leggie them til näst omliggende byer til häster Dll och Maat / doch alt för skåål och redeligh betal
 ning. Och skal Ländzmannen altijdh hälle Tolf the näste omliggende sine Granner ther til / at the then wågfarende tilrede både stugurum stall och häster / och
 the häster som han stelf då hafuer medh sigh / eller the han för penningar leiger / them skal så wål Ländzman såsom Gåstgifwere och the Tolf ware förpligtede för
 redeligh betalning som för. ar / hälle wederrede. Ther och nägre komme som wele sigh forderstap vthan penningar pücke och truge til / då skole och the Tolf
 Ländzmannens näste Granner / så wål som heele Sochnen ware föränderte medh theres wårior at ware til redz / när the så Ländzmannens budh at komme honom
 til hielp / och tage fatt opå them som sådant tilbiude / och sende them til näste wåre Slott / Gårder och Hws / eller och til näste Ting före / och sedhan skole the efter
 affreden blifwe straffede. Och efter Ländzman och Fierdingzmån nu warde i så måtte för myktit oinaak / både för Gåstning och annet förskonedt / doch likwål
 på thet the thes bättre skole achte wårt gagn / så wele wij them här efter som här til efterlate thet vnderhåld och friheet som the här til af oss hafte hafwe / doch medh then
 besteedh / at alla the bres som wij vthstrifwe late / och i Landzänderne vthsende / eller och the bres som til oss kunne skrifne ware / af hwem thet helst ware kan / them skole
 le Ländz och Fierdingzmån ware föränderte så snart the komme them til hande / vthan något drögsmål sielfwe eller igenom någon af theres eget hwsfolet / sende til
 näste Ländzman eller Fierdingzman / Så at the sedhan Ländzman ifrån Ländzman / och Fierdingzman ifrån Fierdingzman / kunne komme oss oförsummelingen tils
 handa / eller tiit the kunne skrifne ware. Skeer här vthinna någon försummelse / och wij ther igenom skade tage / då skole Ländzmannerne så wål som Fierdingz
 m innerne blifwe satte af medh theres Ambete / och miste sitt vnderhåld / Sålom och the vthöfwer straffede blifwe. Men the Ländz och Fierdingzmån som wij föro
 nimme här om skiteligen bestalle / them wele wij icke allene efterlate thet vnderhåld the här til haft hafwe / vthan och medh nåde och alt gott wette til at belöne.
 Beadre förthen skuld af eder Dannemån alle samptligen / Ländzman / Gåstgifwere / Fierdingzmån / och alle andre / at i rätte eder här aldeles efter / och medh thet
 förste som mögeligit är / och i kunne hafue råd til at vthgöre the två marck til Skiuzfårdz penningar / som i förledne Herredagh hafwe warit bewilget / och
 Sålom och then eene Marck / som opå hwar Månad för Gårder och hielper bewilliet blef / och sedhan skole i ware frij heele åhret omkring / för alle både hielper
 Gårder / hwadh namn the helst hafwe kunne / Så wål som alle Gåstninger och Skiuzfårder / efter som opå Herredagen är beslutet. Befale eder här medh
 Gudh alzmåchtig. Af Stockholm then 22. Aprilis. Åhr 1604.

N.B.

1604 23/4 Aprilis

N.B.

Carolus.

appl. a

Imperialische Kaysliche Historische

Handwritten text in a historical script, likely German, covering the left page of the manuscript.

de

Handwritten text in a historical script, likely German, covering the middle section of the manuscript.

Handwritten text in a historical script, likely German, covering the top section of the right page.

Main body of handwritten text in a historical script, likely German, covering the right page of the manuscript.

Mat. Frey. Ruff. d. 22 April. 1604.

1604-22/4